

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 567/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 32/2017 pri rozhodovaní o návrhu na vylúčenie sudcov senátu 2 T tohto súdu z konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 32/2017 pri rozhodovaní o návrhu na vylúčenie sudcov senátu 2 T tohto súdu z konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 175/2016 rozhodol uznesením z 10. januára 2017 o neschválení dohody o vine a treste, ktorú uzavrel sťažovateľ s prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Pv 654 15/1103, a to z dôvodu, že je/bola nespravodlivá. Tento záver okresný súd učinil z dôvodu nízkeho trestu, ktorý bol sťažovateľovi navrhovaný. Okresný súd zároveň na verejnom zasadnutí konanom 10. januára 2017 rozhodol o vrátení veci prokurátorovi do prípravného konania. V ďalšom bola na sťažovateľa prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava III podaná 29. marca 2017 obžaloba, ktorá bola rozvrhom práce pridelená senátu 2 T okresného súdu v tom istom zložení, ako bol ten, ktorý rozhodol o neschválení dohody o vine a treste. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 15. mája 2017 písomný návrh označený ako „*Návrh na vylúčenie sudcov JUDr. Ivety Halvoňovej, Terézie Molnárovej a Ing. Olgy Jágerskej*“. S predmetným návrhom sa vo veci konajúca predsedníčka senátu 2 T vysporiadala tak, že sťažovateľovi a jeho obhajcovi na hlavnom pojednávaní konanom 17. augusta 2017 oznámila, že sa ním nebude zaoberať, keďže nejde o námietku zaujatosti podľa § 31 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ale o námietku procesného postupu súdu. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

3.1 Sťažovateľ v predostretej argumentácii v prvom rade poukázal na to, že „*Súd v odôvodnení predmetného uznesenia uviedol, že sa nestotožňuje s trestom navrhnutým v dohode o vine a treste z dôvodu, že ho považuje za neprimerane nízky. Podľa názoru súdu je dohoda o vine a treste uzavretá medzi obvineným a Okresnou prokuratúrou Bratislava III neprimeraná a nespravodlivá.*“. Z uvedeného záveru sťažovateľ usúdil, že „... *súd považuje vinu obvineného už za nepochybne preukázanú*“. Podľa jeho názoru „*Súd môže v uznesení o neschválení dohody o vine a treste vysloviť pochybnosti buď o vine alebo o treste. Máme za to, že ohľadom predmetnej dohody o vine a treste súd jednoznačne pochyboval iba*

o primeranosti trestu.“. Vzhľadom na takýto záver sťažovateľ skonštatoval, že „... možno mať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti súdu vzhľadom na jeho pomer k prejednávanej veci v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku. V ďalšom konaní vzniká opodstatnená pochybnosť, že súd bude konať objektívne a nezaujato, keď ten istý súd neschválil dohodu o vine a treste, nakoľko považoval vinu za nesporne preukázanú a v predmetnom uznesení iba konštatoval neprimeranosť a nevhodnosť trestu berúc do úvahy predovšetkým výšku spôsobenej škody a skutočnosť, že napriek preukázanej výške škody spôsobenej obvineným, tento nebol zaviazaný k náhrade škody.“.

3.2 V ďalšej rovine svojej argumentácie sťažovateľ poukázal na to, že „... o námietke zaujatosti... rozhodol nie senát, ale predsedníčka senátu, čo spoľahlivo vyplýva aj z obsahu spisu (ktorý neobsahuje žiadne rozhodnutie senátu /napr. zápisnica o hlasovaní senátu a pod./). Uvedené vyplýva i z toho, že na pojednávaní na ktorom bolo napadnuté rozhodnutie prijaté, neboli účastní dvaja prísediaci, a teda je nepochybné, že sa jednalo len o rozhodnutie predsedníčky senátu, a nie senátu samotného.“. Podľa názoru sťažovateľa „... je názor všeobecného súdu o posúdení námietky zaujatosti ako námietky (ktorá má základ len v procesnom postupe) ojedinelý a odkláňajúci sa od štandardnej a ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, čo si zo strany všeobecného súdu vyžadovalo, aby svoj názor (berúc na zreteľ právnu istotu) náležite odôvodnil...“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd opatrením (resp. rozhodnutím) Okresného súdu Bratislava III zo dňa 17.08.2017 v trestnej veci vedenej voči sťažovateľovi ako obžalovanému pod sp. zn. 2T 32/2017, ktorým o návrh sťažovateľa na vylúčenie sudcov JUDr. Ivety Halvoňovej, Terézie Molnárovej a Ing. Olgy Jágerskej zo dňa 15.05.2017 rozhodol tak, že o tejto námietke súd rozhodovať nebude, keďže sa jedná o námietku proti procesného postupu súdu, porušené bolo.“

2. Zrušuje sa v celom rozsahu opatrenie (resp. rozhodnutie) Okresného súdu Bratislava III zo dňa 17.08.2017 v trestnej veci vedenej voči sťažovateľovi ako obžalovanému pod sp. zn. 2T 32/2017, ktorým o návrh sťažovateľa na vylúčenie sudcov JUDr. Ivety Halvoňovej, Terézie Molnárovej a Ing. Olgy Jágerskej zo dňa 15.05.2017

rozhodol tak, že o tejto námietke súd rozhodovať nebude, keďže sa jedná o námietku proti procesného postupu súdu a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o.“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

9. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 149/04). Inými slovami, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

10. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci

vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a taktiež aj zo strany súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia (III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

11. Proti nesprávnemu a nezákonnému procesnému postupu súdu prvého stupňa sa obžalovaný môže brániť (pokiaľ neboli akceptované jeho námietky či návrhy v priebehu prvostupňového konania) podaním odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa.

12. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. O podstatnú chybu konania ide aj vtedy, ak sa na konaní zúčastnil orgán, ktorý bol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v danej veci (§ 31 Trestného poriadku). Obžalovaný môže navyše napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaním, ak sa domnieva, že v jeho veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania [(§ 317 ods. 1 Trestného poriadku, § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku), I. ÚS 278/2009, I. ÚS 279/2009, IV. ÚS 234/2011].

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bude mať v ďalších štádiách trestného konania k dispozícii právne prostriedky na účinnú obranu ním označených práv, o ktorých po ich uplatnení budú nielen oprávnené, ale aj povinné rozhodnúť vecne príslušné všeobecné súdy. Za týchto okolností by prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie bolo v rozpore s princípom subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Inými slovami, nevyužitie niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická

osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy). Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017